

1991-II-22

Donostian, Gipuzkoako Foru Aldundiaren jauregian, 1991ko otsailaren 22an egin dute euskaltzainek hileroko euren batzarrea. Goizeko hamarretan bildu dira: J. Haritschelhar burua, J. M. Lekuona buruordea, J. M. Satrustegi idazkaria, P. Altuna, P. Charritton, X. Diharce, A. Irigoyen, E. Knörr, F. Krutwig, B. Oihartzabal, F. Ondarra, Tx. Peillen, P. Salaburu, J. San Martin, I. Sarasola eta L. Villasante, euskaltzainak, J. L. Lizundia idazkariorde urgazlea.

J. A. Arana Martija eta J. L. Davant jaunek ezin etorria adierazi dute.

Urtarrileko batzar-agiria onartu da.

Hilberriak

Juan Ramon Urquijo jaunaren hil-berria aipatu da, eta Euskaltzaindiarekin beti izandako harreman baliotsuak azpimarratuz, sendiari doluminak adieraztea erabaki da.

Francesc de Borja Moll, katalanerazko hiztegi-gilearen heriotzea gogorarazi du E. Knörrek, dolu agerpena egiteko eskatuz.

Alessandro Baussani, euskaltzain urgazlea, duela urteren bat hil zela Erroman, esan da bestalde, eta berri zehatzagoak lortzekotan dira aipatu dutenak.

Orotariko euskal hiztegiak

Euskaltzainburuaren sarrera labur baten ondoren, OEH-ren corpusa erabiltzeko arau batzuen proposamena egin du I. Sarasolak. Bilduma EJIE-ren ordenagailuetan dago euskarri magnetikoetan sarturik. Corpuseko hitz guzien zerrenda, bestalde, eta euren testu ingurua, alfabetoz sailkatuak ezartzen da ikerleek eskumenean. Gai hauez baliatzeko baldintzak aipatu ditu. Euskarri magnetikoak berak erabiltzea eskatuko balu ikerleren batek, Hizkuntza Politikarako Idazkari-tzarekin konpondu beharko luke, eragozpen asko sortzen bait ditu eskariak.

Komenigarri ikusten du ikerlarien artean baliagaien berri zabaltzea.

Euskaltzainek txostena eztabaidatu ondoren, honako erabaki hauek hartu dira: Hitz sailkatuen zerrenda erabiltzeko euskaltzain baten edo testi zuzendariaren bidez egingo da eskaria, eta ezin da hiztegi bat egiteko baliatu.

Azkue Biblioteka ere aipatu da eta ikerlan hauetarako sarrera nahi dutenek euskaltzain baten bidez edo ikerlanen zuzendarien babesean eskatuko dute baimena.

Euskarri magnetikoak erabiltzeko baldintza hertsia goak ezarri beharragatik Euskaltzaindiko batzarretik pasa behar da beti eskakizuna.

Euskara batuko batzordea

Ziburun hartutako erabakiaren garapenez goizean bildu da Euskara Batuko batzordea, eta bertan L. Villasante batzordeburu izendatua izan da, P. Salaburu idazkari, P. Altuna, P. Charrition eta I. Sarasola direlarik batzordekideak. Arantzazuko Batzarrearen 25. urtekari egin nahi diren ekintzen barruan, orain arte araututakoa berrikustea, arau berriak eman eta gaizki erabiltzen direnak azaltzea da bere helburua.

P. Salaburuk, orain arte onartutako erabakien aipamena egin du. Saikapen sistematiko baten beharra ikusten da. E. Knörrek bere aldetik, *Euskera*-n argitaratutako hiztegiñoa aipatu du. Onarpenen maila desberdinak ere aipatu dira.

Eztabaidan agertutako kezak era askotakoak dira eta ez beti iritzi berekoak. Gaizki erabili ohi diren esamesen salaketa egin behar dela, alde batetik, baina bide horretatik abiatuz azkeneko ondoretaraino joateak lezarkeen arriskuak ikusten dira. Trakeskeria oso nabarmenak bakarrik salatu behar liratekeela zioenaren sokatik gehiago tiratuz, Euskaltzaindiaren eginkizuna arauak ematea dela eta horretara mugatu behar lukeela ere entzun da, ezinezkoa ikusten omen delako aldrebeskerien jarraipenari buru ematea. Esamesei buruz "gaizki" hitza bera baztertzea proposatu da, eredu aipagarrien lekukotasuna eta klasikoen joera zoin den azalduz edo.

Euskaldunberrien arazoa aipatu da gero.

Komunikabidetan entzuten den azentuaz mintzatu da P. Altuna, gauza asko gaitzetsiko ez bada ere, zerbait hobetsiz abiatzeko proposamena aurkeztuz. Batzordearen eginkizuna gai konkretuak aztertzea izan behar luke, batzuen ustez.

Eskuartekoak

Urtarrileko batzarrean onartu zenez, Euskaltzaindiak hirugarrenez aurkeztu du J. M. Barandiaran euskaltzaina "Príncipe de Asturias" domina hartzeko hautagaitzat. Gero jakin denez, Eusko Jaurlaritzak bere aldetik proposamen bera egin du.

Bilbao aldizkariaren azken bi aleetan F. Krutwig euskaltzainaren izenean argitaratutako artikuluetan euskara batuari buruz idatzitakoagatik kexu agertu da E. Knörr, Euskaltzainburuari egindako gutun batean. Ezin dela onartu euskaraz egindako akatsak erdaraz salatzea, azpimarratu du J. San Martin jaunak. Salaketa gogorak egin dira orohar artikuluaeren aurka.

F. Krutwig jaunak bere iritzia azaldu du, eta hor nabarmentzen diren hitz gogorrenak ez zituela inoiz berak esan, aitortu du.

Aldizkari berean edo beste nolabait zuzentzea eskatu zaio eta, Euskaltzainburuaren hitzetan, bakoitzak kasu egin behar du zer eta nola ematen dituen bere berriak.

Eta besterik gabe amaitu da goizeko batzarrea.

* * *

LEF batzordearen azalpena

Arratsaldeko 4etan bildu dira toki berean goizeko euskaltzainez landa, LEF batzordeko M. Azkarate, J. A. Aduriz eta M. Zalbide; J. J. Zearreta ekonomi-eragilea, R. Badiola argitalpen-eragilea eta J. Etxaide euskaltzain ohorezkoa.

LEF batzordeak hitz elkarketaren ondorioei buruz proposamen batzuk egin ditu. Hitz elkartuen idazkeraz egin nahi duen itaunketa zabal baten berri eman du aurrera eramateko baimena eskatuz. Eztabaida luzea sortu du gaiak. Idazleari egindako galderen ondoan irakurlea ere aintzat hartzea, eskatu du L. Villasantek. Arazo xumeegia ikusten du P. Salaburuk konplexotasun horretako lana hartzeko, eta ez legoke gisa bereko azterlanetan horrela jokatzetik. Batzordeak bere proposamena zuzenean egitea hobe dela, uste du. Aurkezleek diote, jokabide desberdinak egon daitezkeela, eta ez duela merezi arauak proposatzea idazleagoak ez betetzekotan. Hauen gogo, asmo eta beharrak ezagutzeko egin nahi da itaunketa.

Justo Maria Mokoroa urgazle zenduaren aipamena egin du J. San Martin euskaltzainak haren bizitza eta lan oparoa txosten batean azalduz.

Eta besterik gabe amaitu da batzarrea.

Jean Haritschelhar
euskaltzainburua

J. M. Satrustegi
idazkaria